

Formanden: Den Aste Landstingsmand for 1ste Kreds har Ordet for en personlig Bemærkning.

Madvig: Jeg skal gjøre den personlige Bemærkning, at den ærede Minister maa have forstaaet mig daarlign, naar han troer, at jeg er uenig med ham om Kirkeieernes Forpligtelse. Jeg troer, jeg tilstrækkelig klart har udtalt mig aldeles enig med ham. Ligesaalidt har jeg talt imod, at Lovgivningsmagten griber ind og ordner det Retsspørgsmaal, der ved en Dom befandt at trænge til en Ordning; men jeg har udtalt mig imod at gjøre det paa denne Maade.

Lehmann: Naar jeg skulde forsøge i to Ord at sammenstille det, der er anført af de to Forslagsstillere, som have talt, er der for heelt at ubelade Paragraphen bleven anført, at den skulde være en Betryggelse for Kirken og ikke for Kirkeieerne, og hertil svarer jeg ikke Andet, end at det, Paragraphen henviser til, er Domstolene og dernæst til den lovgivende Magt, og den, der ikke finder sine Interesser betryggede ved Henvisning til Domstolene og til den lovgivende Magt, maa søge den hos Paven eller hvor han kan; men her gives der ingen anden, og en saadan Henvisning skal man ikke flyde fra sig. Hvad den anden Henvisning angaaer, er der sagt, at den var overflødig. Dertil skal jeg bemærke, at der i enhver Lovgivning og især i vor staae mange Ting, hvorom man kan sige, at de strengt taget ikke ere nødvendige, men jeg troer, at det er saa langt fra, at dette fortrinvis gjælder om denne Sætning, at det forekommer mig, at det ligger i hele Forholdets Natur, at naar der er Trang til at faae Kirken udvidet, kan et Dulle herom efter nuværende Ret kun finde Fyldestgjørelse ved at henvide til Kirkeieerne. Men komme Domstolene til det Resultat, at Kirkeieerne ikke have en saadan Forpligtelse, forekommer det mig vel motiveret at sige, at Spørgsmaalet saa vil finde sin Afgjørelse igjennem Lovgivningen. Jeg skal dernæst navnlig med Hensyn til, hvad den sidste ærede Taler yttrede, bemærke, at det følger ingenlunde deraf, at det, Domstolene ikke ville gjøre, vil man faae Lovgivningsmagten til

at gjøre. Man kan godt betragte det som to Spørgsmaal. Det, der foreligger Domstolene er at faae afgjort, om det efter den nuværende Ret paaligger Kirkeieerne at udvide Kirkerne. Men det, som derimod vil være at gjøre for den lovgivende Magt, hvis det er afgjort, at denne Forpligtelse ikke paahviler Kirkeieerne, det er at bestemme hvorledes da denne Trang skal fyldestgjøres, og derimod vil da alermindst den sidste ærede Taler, der stærkere end Ministeriet gav Anvisning paa Kirkeieerne, ikke kunne have Noget at indvende. Der er her Spørgsmaal om, hvorledes Trangen til en Kirkes Udvidelse skal afhjælpes, og det kan meget godt stee paa mange Maader. Jeg skal derfor heller ikke erkjende, at deri ligger en Trusel. Jeg kan i det Højeste komme til, at deri ligger en Præsuntion, men den deler jeg i høi Grad og har ikke Noget imod, at den udtales. For at resumere min Mening i to Ord skal jeg sige, at naar Landstinget har opnaaet en Anerkjendelse fra Regjeringens og Folkethingets Side af, at dette Spørgsmaal om Kirkeieernes Forpligtelse efter den nuværende Ret ikke skal afgjøres her, men ved Domstolene, saa har Landstinget naaet Alt, hvad det har villet, og hvorved det efter min Overbeviisning fuldkommen kan acquiescere, og jeg skal opfordre til at stemme mod begge Endringsforslag.

Ordføreren (F. Nielsen): Jeg skal gjentagende gjøre opmærksom paa, da det er blevet modsaagt af den ærede 1ste Landstingsmand for 11te Kreds (Rosenørn), at der ved Regjeringens og det andet Things særdeles Imøbekommen findes en overordentlig stor Overeensstemmelse mellem den nu foreliggende Paragraph og den af Udvalget foreslaaede, som blev antagen ved anden Behandling, og at som en Folge deraf dette Thing vil handle aldeles consequent, naar det antager den her foreslaaede Paragraph. Den Paragraph, som Udvalget havde foreslaaet og ved anden Behandling fik antaget, indeholdt for det Første en Erkjendelse af, at den Kirke, der var for lidet rummelig, skulde udvides, og for det Andet stillede den det uafgjort, hvo der skulde gjøre dette, og henviste dette til Domstolene. Den